

Mánesův pomník ve Stříteži

Myšlenku uctít na Těšínsku malíře J.Mánaesa už vznikla při stavbě střítežské školy v roce 1928, kdy se zvažovalo o umístění busty. Lesmistr Mentberger ze Stříteže ale chtěl, aby byla pamětní deska zasazena na budovu lesní správy, kde kdysi Mánes přebýval. Přišly však různé překážky a ze záměru sešlo. Až v r.1952 z iniciativy vrch.inspektora Turka z Č.Těšína se začal znova tímto případem zabývat kroužek vlastivědných pracovníků při Okresním muzeu v Českém Těšínu. Z původní myšlenky jen nějakého památníčku se zrodil nový návrh, který byl vázán, jako bývá i dnes, finančními prostředky. Ing.Kiša z Č.Těšína, zaměstnanec TŽ se

Pomník Josefa Mánesa podle návrhu akad. sochaře Karla Vávry
Portrét Mánesův navrhl akad. sochař Zdeněk Šejnost (Foto Zdeněk Drábina)

ve spolupráci s některými funkcionáři závodní rady postaral o sbírku, kterou musel posvětit ONV v Českém Těšíně a šlo se pak na věc. Samozřejmě až po získání různých povolení a splnění formalit, začaly na jaře 1955 práce na staveništi. Práce vedl již zmiňovaný Turek a pomáhali i další. Je i zmínka, že MNV ve Stříteži daroval polovinu cementu pro betonové základy a první pvozy písku dovezl místní rolník Ferdinand Kocyan. Pak se samozřejmě postupně přidávaly odborné práce, např. kamenné kvádry pískovce měl pod dohledem nejstarší kameník Jan Kaleta z Řeky. Např. tepaná branka u vchodu je dílem žáků učiliště z Trince, zahradnictví Trineckých železáren provedlo výzdobu nejbližšího okolí. Péči o stálou květinovou výzdobu pak převzal pan Dorda, zahradník z Ropice. **K odhalení pomníku došlo 24.7.1955**, slavnost zpestřil např. pěvecký sbor Slezan z Českého Těšína a na samotný závěr slavnosti předal správce těšínského muzea pan Báča pomník do opatrování předsedovi MNV Střítež. Pomník je tedy z godulského pískovce a navrhl jej akademický sochař Karel Vávra. Portrét umělce je dílem akademického sochaře Zdeňka Šejnosty. Za těch šedesát pět let se na pomníku mnoho nezměnilo. Žel, neunikl pozornosti v průběhu let vandalům. Pokus o sejmutí desky s portrétem malíře se nepovedlo, ale písmenka z veršů věnovaných ve vzpomínce na malíře Petrem Bezručem, už nenávratně zmizely. Byla proto doplněna nová deska s verši a to v roce 2005, kdy si obec připomínala 700 let od svého založení.

Mánesovou stezkou

V tomto roce si ve Stříteži připomínají dvě významná výročí spojená s malířem Josefem Mánesem. O prvním je výše uvedená zmínka, odhalení pomníku a za druhé, 12.května uplynulo už 200 let od jeho narození. Tento významný představitel českého romantismu je považován za mistra české malby a krajinářství v době, kdy žil. Během svého života pobýval na několika místech v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. V obci na Těšínsku, Stříteži, pobýval v letech 1846-1854 a hledal i tady náměty a inspiraci pro své obrazy, které zachycovaly krásy zdejší krajiny. Žil v blízké hájence u příbuzných. Josef Mánes se narodil jako prostřední dítě manželů Antonína a Kristiny Mánesových. Otec Antonín Mánes byl pražským malířem ovlivněným holandskou a francouzskou malířskou školou. Maminka Kristina, roz. Schwindtnerová, byla dcerou pražského truhláře, který pocházel ze slezského

Těšína.

V plánu Klubu důchodců Střítež i samotné obce byla připravovaná vzpomínková slavnost u pomníku právě v den jeho odhalení před 65-i lety. Vše bylo z důvodu nových omezení kvůli koronaviru, zrušeno. Přesto se důchodci dohodli, že si udělají malou procházku po stopách Josefa Mánesa.

Sraz začal u nádraží a to proto, že někteří účastníci přijeli vlakem a mezi nimi i trojice seniorů z OOC Ostrava. Pak se již kráčelo po chodníku vedle hlavní silnice ke křižovatce, v odbočce na Smilovice, kde stojí nepřehlédnutelný pomník slavnému malíři. Při tomto prvním zastavení všechny uvítal za KD Střítež M.Fober a po té předal slovo K.Moškořovi, který všem přítomným připomněl, co se vše událo před realizací myšlenky a pak i samotného vybudování tohoto díla. Posloužil k tomu „Sborníček“ vydaný Okresním muzeem v Českém Těšíně a to právě u příležitosti odhalení pomníku ve zmiňovaném roce 1955. Zajímavosti jsou zachyceny v prvním příspěvku. Po prvním zastavení se výprava seniorských turistů vydala směrem na Rakovec, kde už na skupinku čekal ve slušivém slezském kroji M.Nogol. Zajímavostí před jeho domem je lavička. Tu stačil jeden z nejmenovaných členů klubu opatřit pěkným nápisem a taky názvem Mirečkova lavička. Holt, když může být Havlova lavička nebo Freundova pohovka v Příboře, tak proč ne něco k pobavení i tady. Pak se již šlo přes pole a luka dále až do Gutů, ke dřevěnému kostelíku Božího těla. Každý se mohl na vlastní oči přesvědčit, že replika shořelého kostelíku roste a kdo znal původní stavbu, tak si už vybavoval, že konstrukce vypadá úplně identická tomu, co tu stálo. O historii původního kostela až do již známé události - požáru 1.8.2017, o sbírkách a budoucnosti opět něco řekl K.Moškoř. Počasí nám přálo a tak se všichni výborně bavili a čekali, co bude dál.

Šlo se směrem k Javorovému, ale již ne se záměrem, jaký měl kdysi Josef Mánes, který špacíroval až na Jablunkovsko, aby tam pak svoje návštěvy proměňoval v nádherné obrazy např. žen v krojích. Říkalo se, že Mánes často chodíval ze Stříteže do Gutů a potom zpět a inspirování nádhernou krajinou se pak promítalo v jeho pozdějším díle. Naše cesta směřovala k oboře, kde ve stínu stromů odpočívaly pěkné kousky jelenů a ve vedlejším výběhu také laně. To byly plánovaná místa, kam jsme se chtěli podívat. Poslední zastavení nám trochu změnila nová epidemiologická omezení, kdy jsme původně chtěli zakončit ve středisku PZKO Guty. Končilo se nakonec na oblíbeném místě seniorského střítežského klubu v Ropici - U Mařeny. Tam už se pod dozorem M.Nogola a dalších pomocnic chystalo občerstvení pro všechny účastníky pochodu Mánesovou stezkou. Byl to teprve první letošní mini výšlap, protože vždy nad realizací zvítězil protivník známý na celém světě - Covid-19. Plán na další aktivity klubu je dán, ale co vše ještě napáchá neviditelný virus v našich rodinách, okolních vesnicích či městech, si nikdo nedovede představit.

I tak si aspoň takto mohou důchodci ze Stříteže říci, zmíněná výročí týkající se skvělého malíře 19.století, jsme důstojně oslavili.